

Rezerваты przyrody – czas na comeback!

OCHRONA REZERWATOWA W WOJ. WIELKOPOLSKIM

RADOSŁAW JAROS

WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE – drugie co do wielkości w kraju, a zarazem jedno z najmniej zalesionych (lasy stanowią 25,7% powierzchni).

Wg stanu na 01.01.2016 w woj. wielkopolskim jest **98** rezerwatów przyrody.

Ogólna powierzchnia rezerwatów to **4 103,7** ha (CRFOP, GDOŚ), co stanowi niespełna **0,14%** powierzchni województwa (0,26% zajmują parki narodowe, głównie Wielkopolski PN).

Większość rezerwatów (62) została utworzona w latach 50. i 60. XX wieku. Od 2000 r. powstało 8 rezerwatów, najmłodszy (Nietoperze w Starym Browarze) w 2015 r., jednak w tym samym roku jeden zlikwidowano.

Zdecydowana większość rezerwatów (84) położona jest na gruntach Lasów Państwowych, wśród pozostałych 4 znajdują się w granicach administracyjnych miast.

WIĘCEJ: www.kp.org.pl

REZERWATY W WOJ. WIELKOPOLSKIM

Liczby rezerwatów pod względem wielkości:

- 48 rezerwatów < 10 ha;
- 14 rezerwatów 10 – 20 ha;
- 15 rezerwatów 20,1 – 50 ha;
- 13 rezerwatów 50,1 – 100 ha;
- 4 rezerwaty 100,1 – 200 ha;
- 4 rezerwaty > 200 ha.

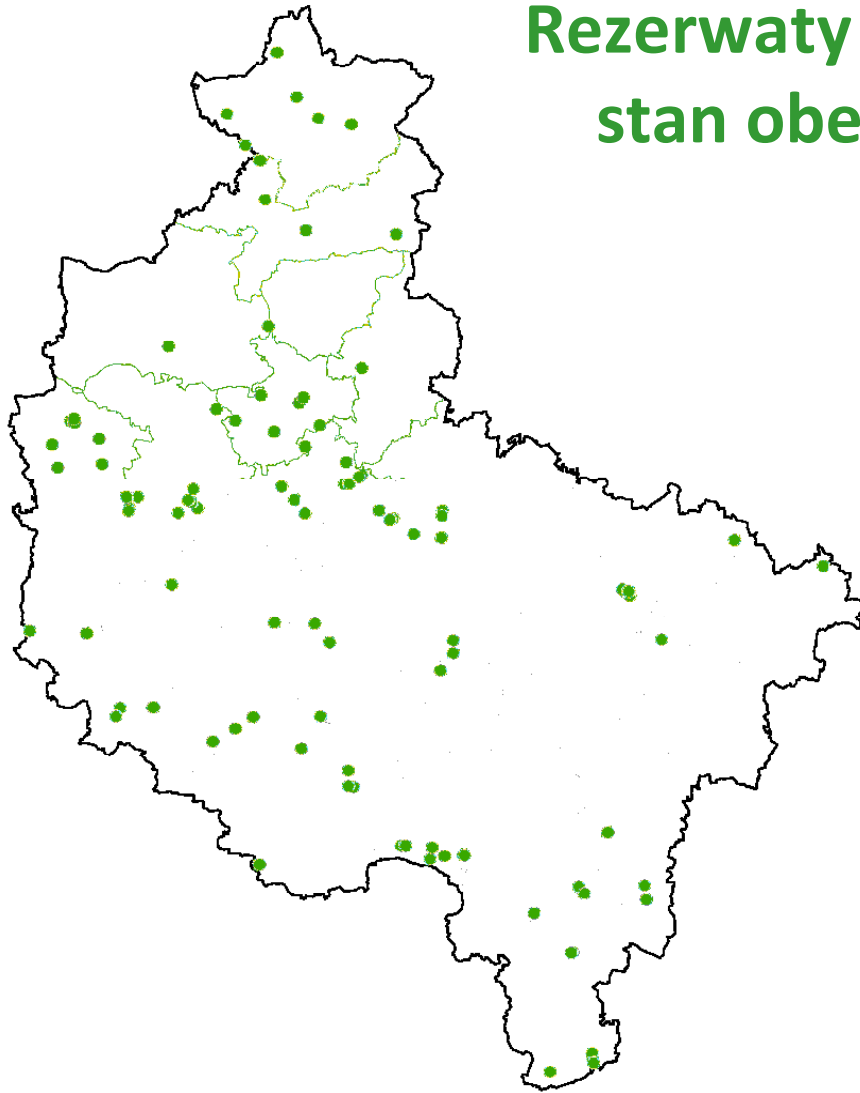
Najwięcej jest rezerwatów leśnych, ale największą powierzchnię zajmują rez. „krajobrazowe”, chroniące głównie kompleksy zbiorowisk leśnych, wodnych i torfowiskowych.

rodzaj	liczba	pow. [ha]
leśne	44	1242,2
torfowiskowe	16	239,5
florystyczne	16	343,6
krajobrazowe	13	2015,2
faunistyczne	8	252,7
wodne	1	10,4

Większość rezerwatów w Wielkopolsce to obiekty bardzo małe lub małe. Najmniejszy rezerwat – Rogóźno zajmuje pow. 0,39 ha, największy – Wielkopolska Dolina Rurzyca 896,06 ha, kolejne to Sokółki (238,9 ha); Czeszewski Las (223,1 ha) i Wrzosowiska w Okonku (204,1 ha).

Blisko 40% powierzchni objętej w województwie ochroną rezerwatową skupia się w dwóch miejscach: Puszcza Bieniszewska w pow. konińskim (rezerwaty Bieniszew, Mielno, Pustelnik, Sokółki, o łącznej pow. 571,6 ha) oraz w Puszczy na Gwdą przy granicy z woj. zachodniopomorskim (kompleks rezerwatów: Wielkopolska Dolina Rurzyca, Diabli Skok i Smolary, o łącznej pow. 1060,2 ha).

Rezerwaty w woj. wielkopolskim – stan obecny

Rozmieszczenie rezerwatów w Wielkopolsce **tylko częściowo** odzwierciedla mapę występowania cennych terenów przyrodniczych. Istnieją trudno wytłumaczalne luki geograficzne

REZERWATY W WOJ. WIELKOPOLSKIM – podstawowe braki

- prawie całkowity brak muraw (poza siecią m.in. ich największy kompleks w województwie);
- w rezerwatach leśnych mały udział zbiorowisk borowych i olsów;
- słaba reprezentacja torfowisk;
- bardzo mały procent lasów objętych ochroną (poniżej 0,4%);
- silne rozdrobnienie rezerwatów, zbyt mało dużych obszarów chroniących kompleksy różnych ekosystemów.

CELE I PERSPEKTYWY

1. Objęcie ochroną rezerwatową przynajmniej kilku dużych obszarów (o pow. > 200 ha). Cel można osiągnąć poprzez utworzenie nowych rezerwatów, powiększenie istniejących lub kombinację tych rozwiązań. Możliwości ochrony dużych obszarów istnieją zwłaszcza w północnej oraz zachodniej Wielkopolsce.
2. Objęcie ochroną rezerwatową dużych fragmentów lub całości „wysp środowiskowych” w krajobrazie rolniczym centralnej i południowo-wschodniej części województwa.
3. Zwiększenie powierzchni rezerwatów w województwie co najmniej dwukrotnie.
4. Zwiększenie rangi zapewnienia swobodnego przebiegu naturalnych procesów jako celu ochrony rezerwatowej i propagowanie takich zjawisk jako wartości przyrodniczej (oczywiście głównie w rezerwach leśnych).

NAJPILNIEJSZE ZADANIA

1. Zebranie wszelkich propozycji (nawet „luźnych” pomysłów) utworzenia rezerwatów przynajmniej z ostatnich 20-30 lat z różnych źródeł (m.in. BULiGL, LP, RDOŚ, uczelnie, organizacje przyrodnicze, indywidualni przyrodnicy).
2. Analiza publikacji i dostępnych materiałów niepublikowanych (m.in. programy ochrony przyrody dla nadleśnictw, pzo obszarów Natura 2000, Bank Danych o Lasach itp.) w celu wytypowania miejsc, które potencjalnie mogłyby być objęte ochroną rezerwatową.
3. Analiza istniejącej sieci rezerwatów pod kątem najważniejszych braków (gatunków, siedlisk, zjawisk i procesów przyrodniczych chronionych w niewystarczający sposób oraz luk geograficznych).
4. Zainteresowanie projektem i mobilizacja szerszego grona przyrodników.
5. Weryfikacja terenowa zgłoszonych projektów oraz potencjalnych propozycji, w przypadku braku dostatecznej wiedzy.